

OBČINSKO TEKMOVANJE

Osnovna šola Jože Moškrič-Ciril je bila, tokrat že četrty po vrsti, gostiteljica občinskega osnovnošolskega tekmovanja iz poznavanja cestnoprometnih predpisov in spretnostne vožnje s kolesom po poligonu. Tekmovanje je skupaj z gostujočo šolo organiziral Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu 22. aprila. Pri organizaciji in izvedbi pa so pomagali, tako kot vsako leto, še Avto-moto Moste, Policijska postaja Moste in Sekretariat za obrambo občine Ljubljana Moste-Polje.

Od leve proti desni: Andrej Curk, Marko Brandstatter, Gregor Gabor, drugo mesto, Dejan Jovičič, prvo mesto in Gregor Posavec, tretje mesto.

Na tekmovanju učenci višjih razredov osnovnih šol pokažejo znanje in spretnosti, ki so si jih pridobili bodisi sami ali pa pri prometnem krožku. Učenci s svojim znanjem nedvomno prispevajo k večji varnosti vseh udeležencev v prometu. Pri tem ne smemo pozabiti, da vsako leto izgubimo v prometu dva razreda otrok, poleg tega pa je še veliko poškodovanih.

Tekmovalci so se najprej preizkusili v znanju iz cestnoprometnih predpisov. Ta del obsega vse potrebno znanje, ki ga mora obvladati posameznik pri varni vožnji s kolesom z motorjem. Vsi, ki so test uspešno rešili, so napravili izpit z motorjem. Po teoretičnem preizkusu je bila na vrsti preizkušnja v vožnji s kolesom v »pravem« prometu. Da ne bi prišlo do nezgod, so na križiščih skrbeli policisti. Vedno predstavlja najbolj zanimiv del tekmovanja vožnja po prometnem poligonu. Spretnost posameznika pri vožnji s kolesom se pokaže pri premagovanju ovir. Spretnost pa je za varno vožnjo s kolesom nujno potrebna.

V znanju in spretnostih se je preizkusilo devet ekip ali skupno šestinideset najboljših učencev osnovnih šol. Ekipo sestavljajo štiri člani in rezerva. Znova se je najbolje odrezala ekipa Osnovne šole iz Novih Jarš, ki je dosegla 295 točk, druga, s 795 točkami, je bila ekipa Osnovne šole Božidar Jakac, tretje mesto pa je zasedla ekipa Osnovne šole Nove Jarše, ki je osvojila 845 točk. Posamični rezultati pa so naslednji: 1. Dejan Jovičič – 50 točk, 2. Gregor Gabor – 65 točk in 3. Gregor Posavec – 70 točk, vsi iz Osnovne šole Jože Moškrič. Najbolje se odrezajo tisti, ki dobio čimmanj točk. Rezultati kažejo, da so bili letos učenci oziroma ekipe bolje pripravljene kot lansko leto.

Odlični rezultati, ki jih dosegajo učenci Osnovne šole Jože Moškrič so razlog, da smo poiskali g. Andreja Curka, večletnega mentorja prometne vzgoje na omenjeni šoli in predsednika komisije za delo s šolsko mladino pri občinskem SPV, ter mu zastavili nekaj vprašanj.

– Učenci so pod vašim mentorstvom že desetkrat zapored zmagali na občinskih tekmovanjih v znanju cestnoprometnih predpisov in spretnostne vožnje. Uspešni so bili tudi na nekdanjih državnih in republiških tekmovanjih. Koliko časa ste že mentor prometne vzgoje in kakšne pogoje imate za delo?

S prometno vzgojo sem se začel ukvarjati že leta 1982. Takrat je bila huda konkurenca, zato smo se vsi temeljito pripravljali na tekmovanja. Zdaj pa opažam, da številni jemljejo prometno vzgojo premalo resno, kljub temu, da imamo v nesrečah

veliko mrtvih otrok. Zakaj je tako, ne vem. Sam pa sem zadovoljen, da ima naš ravnatelj g. Verbič poslušaj to dejavnost, saj smo bili, med drugim, že štirikrat po vrsti gostitelji občinskih tekmovanj. Nasploh mislim, da smo v občini oblikovali uspešen tim, ki deluje v Občinskem svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in ki omogoča uspešno vzgojo otrok. Ob tej priložnosti naj povem, da je prometna varnost, pri tem mislim na ožjo okolico naše šole, zadovoljiva, saj zadnja leta nismo imeli težjih nezgod. Nekaj zaslug za to lahko gotovo pripišemo tudi šolski prometni vzgoji na naši šoli.

– Kako poteka selekcija tekmovalcev?

Učenci se ponavadi vpisejo v krožek prometne vzgoje v četrtem razredu, ko se pripravljajo na kolesarski izpit. Takrat sodeluje 70 do 90 otrok, odvisno od števila razredov. Že takrat opazim učence, ki imajo spretnosti in interes za nadaljnje sodelovanje. Potem se to število osipa, na predmetni stopnji, med kakimi petnajstimi učenci, pa izberem najspodobnejše posameznike, ki potem sodelujejo na tekmovanju. Pred tekmovanjem se seveda skrbno pripravljamo. Pri opremljenosti nam pomaga tudi Zavarovalnica Triglav, ki nam zagotovi fluorescentne majice in rokave.

– Ker ste osvojili prvi dve mesti, se boste udeležili tudi državnega tekmovanja 15. maja letos, ki bo v Murski Soboti. Kako ste pripravljene in na katero mesto računate?

Na tekmovanje grem s prvima dvema, to je z Dejanom Jovičičem in Gregorjem Gaborjem. Menim, da sam sistem selekcije za državno tekmovanje ni primeren. Državnega tekmovanja se udeležujejo posamezniki, ki niso najboljše pripravljene. Zato bi bilo potrebno organizirati še regijska tekmovanja, na katerih bi izbrali res najboljše učence. Kakovost državnega tekmovanja bi bila potem precej boljše. Moja varovanja sta boljše pripravljena kot lansko leto. Tako kot vedno tudi tokrat računam na najboljše uvrstitve.

POLDE KOŽAR

Letos so najlepše prepevali zaloški »fante«, ki do Rezke radi pridejo tudi druge dni, ne le za praznik.

STARA NAVADA – ŽELEZNA SRAJCA

Še pred petimi leti se je na Pečarju 1. maja trlo ljudi. Več tisoč jih je bilo vsako leto. Srečevali so se stari znanci, nazdravljali, prepevali in plesali. Za vse je bilo poskrbljeno. Tudi večški pihalni orkester je ponavadi tukaj končal tradicionalno prvomajsko budnico. Organizatorji so bili občinski sindikat, večški delavci in turistično društvo Moste-Polje. Potem pa je ob spremembi družbenega sistema lastnik

travnika in sadovnjaka izkoristil priložnost in rekel »Konec!«. Od takrat nikomur več ne odda svojega pomlajnega sadovnjaka na robu gozda, kjer se je ob ostankih nemške obmejne postojanke vsako leto za 1. maj zbrala množica ljudi iz vzhodnega konca naše občine.

Ljudje pa še kar vsako leto pridejo, čeprav ni ne organizatorjev, ne golaža in ne rdečih nageljnov. Pridejo k Rezki na »ta zelenega«, malo posedijo, zapojejo in dajo prostor drugim. Tako je s tem našim 1. majem na Pečarju zdaj. SLAVKO GERLICA

KNJIŽNI SALON

založba mladinska knjiga
BTC - Šmartinska 152, hala IX, Ljubljana

prodajna razstava:

- knjige
- video kasete
- pravljičnice na kasetah
- družabne igre
- revije za mlade

osebni prevzem

svetovanje

Odprto: vsak delavnik od 8.00 do 18.00

OBJEMI NAŠE MESTO – Pod tem naslovom je letos potekal že 38. pohod po Poti okoli Ljubljane, v počastitev 49. obletnice osvoboditve Ljubljane. Tudi letošnja prirediteljica je imela rekreativni in tekmovni del, popestrjena pa je bila tudi s kulturnim programom, v katerem je – kot je že tradicija – nastopal tudi večški pihalni orkester. Na sliki je štartno mesto pri gostilni Babnik na Fužinah, ob ne preveč zgodnji dopoldanski uri, ko so se na pot odpravljali predvsem še zamudniki. (Fotografija: S. G.)

ŠMARTNO...

Šmartno leži na skrajnem severozahodnem delu občine Moste-Polje, čeprav marsikdo misli, da je že za Bežigradom. Vas ima po popisu iz leta 1991 875 prebivalcev, 282 gospodinjstev in 279 stanovanj ter spada med naselja, ki so se od prvega popisa prebivalcev leta 1869 najmanj razvila (tedaj je imelo Šmartno 216 prebivalcev). Šmartno je ostalo kmečko in nespremenjeno, kot pred petdesetimi leti. Sem se ni razširila industrija, ki bi skazila naselje, čeprav je zelo veliko tukajšnjih ljudi zaposlenih prav v industriji.

Šmartno je dobilo ime po patronu sv. Martinu, ki mu je posvečena tudi vaška cerkev. Vas se prvič omenja v listinah iz leta 1430, povsem verjetno pa že prej. Ves srednji vek, pa tudi še pozneje, je to zemljišče tako kot sosednji vasi Hrastje in Obrje pripadalo župniji sv. Petra v Ljubljani in ljubljanski škofiji. Kako se lahko vleče tradicija skozi stoletja, pove tudi podatek, da je bila tukajšnja cerkev vse do leta 1987 podružnica nekdanjih zemljiških gospodstev, to je župnije sv. Petra v Ljubljani. Zdaj je tu župnik gospod Franc Juvan, kot pravi, šele štiri leta.

Kdaj je bila ta baročna cerkev postavljena, ni znano natančno, prav gotovo pa že pred letom 1430, saj drugače vas ne bi dobila imena po omenjenem svetniku. Predelana je bila večkrat, temeljiteje pa po velikem ljubljanskem potresu 1895. V listinah se omenja tudi leta 1526, ko je morala oddati za vojno proti Turkom bakren kelih in funt vinarjev. Cerkev z oko-

lico je zelo lepo urejena, glavni oltar, posvečen sv. Martinu, ima poleg kipa, posvečenega Martinu, še kip sv. Petra in Pavla. Do leta 1924 sta bila tu še dva stranska oltarja, za enega so skrbeli vaščani Obrje, za drugega pa vaščani Hrastja. Ob praznikih so tekmovali, kdo bo svoj oltar bolj olepšal. Obrjski je bil posvečen sv. Janezu Krstniku, hraški pa sv. evangelistu Luki. Leta 1924 so oba oltarja združili v enega in namesto hraškega postavili od drugod prineseno staro prižnico. V cerkvi so tudi tri zelo stare freske, ki pa so v zelo slabem stanju. Zanimiv je sedanji križev pot, ki je iz leta 1943, in je narejen v reliefu iz mavca. Pred njim je bilo križevih potov že več, cerkvi so jih podarili verniki. Zvonik so leta 1906 povišali za pet metrov, da zdaj meri 28 metrov. Zvonovi v njem so med prvo svetovno vojno leta 1917 romali v livarno za topove, tako da je cerkev konec vojne doživela le z enim zvonom, pa še ta je pozneje počil. Leta 1926 so vaščani Hrastja, Šmart-

nega in Obrje zbrali denar in 13. maja so novi zvonovi že potrkavali za praznik vnebohoda.

Kot smo omenili, je predel okoli Šmartnega, Obrje in Hrastja bil lastninski v glavnem podrejen prazupniji sv. Petra, ki je tukajšnjo zemljo dobila od kranjskih deželnih glavarjev Spanheimov okoli leta 1163. Z ustanovitvijo ljubljanske škofije leta 1461 pa se je posest združila in del je prešel v lastništvo ljubljanske škofije in je v njihovi lasti ostal vse do zemljiške odveze leta 1848. Razlog je bil lastnik tukajšnjih zemljišč toliko stoletij le eden ali morda dva, pa je v dejstvu, da je bila lastnica cerkev kot trajna in trdna ustanova in ne posamezni zemljiški gospodje, katerih zemljiška posest se je zaradi ženitovanj, dediščin in smrti neprestano delila. Po zemljiški odvezi je v glavnem zemlja prešla v last kmetov, nekaj pa je še vedno ostalo župniji sv. Petra. Cerkveni vpliv župnije pa je ostal vse do današnjih dni.

Šmartno nima svojega pokopališča, čeprav so že leta 1827 razmišljali o njem. Dolga stoletja so svoje pokopavali v Polju, saj je bila v Polju tudi podružnična cerkev sv. Petra. Končno so se leta 1936 odločili, da bodo pokopavali mrtve na Žalah pri sv. Križu.

V neposredni bližini cerkve je do leta 1945 stal samostan Marijinih sester. Ta skupnost je leta 1928 za 600.000 din kupila domačijo Dolničarjev in jo preuredila v samostan. V njem so si nune uredile zelo sodobno vrtnarijo, skrbele so za bolnike

in imele počitniški dom za redovne sestre in onemogle. Leta 1947 jih je povojna oblast nasilno izselila, samostan in zemljišče pa nacionalizirala. Zdaj so v njem stanovanja in delav-

Cerkev sv. Martina v Šmartnem ob Savi. Foto: Edvard Svetek

nice, ime »kloster« pa je za stavbo ostalo.

Zemljišče okoli Šmartnega je bilo že od nekdaj obljudeno, o tem pričajo tudi ostanki rimske kulture, ki so jih našli tod.

Šmartno je bilo med obema vojnama družabno in zelo razgibano. Poleg cerkvenih aktivnosti je zaživelo še veliko novih. Tako so že leta 1921 zgradili gasilski dom, ustanovili Prosveto, v kateri so delovale razne kulturne skupine, predvsem dramska, imeli pa so tudi godbo, ki je igrala vse do razpada kraljevine Jugoslavije.

Po drugi vojni so se pojavile še druge aktivnosti. Zanos delavske oblasti je segel tudi v te kraje in prinesel udarniške akcije, prišlo je do odvzemov zemlje in razvrednotenja kmeta kot stoletnega nosilca slovenstva. Cenjena sta bila delavec in industrija, kmet pa je bil le nujno zlo, čeprav je prehranjeval delavca in številno upravo.

Končno pa je tudi nekdanja oblast sprevidela zmoto in kmetu dala veljavo, ki mu gre. Kmet in delavec se morata vsak na svoj način truditi za svoj obstoj, le da je za kmeta vsak dan manj zemlje, kot je dejal Franc Zupančič, vzoren kmet, ki je bil dvanajst let tudi gasilski poveljnik.

Šmarčani so znani po zelju in zelenjavi. Če jih ne bi bilo, bi na osrednjem ljubljanskem živilskem trgu nekaj manjkalo. Manjkali bi ljudje, ki so zrasli s svojo zemljo, manjkali bi znani obrazi.

Se nadaljuje
EDVARD SVETEK